Európai Parlament
2019-2024

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

2023/2085(INI)

30.11.2023

VÉLEMÉNY

az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság részéről

az Alkotmányügyi Bizottság részére

a Szerződés uniós polgárságot érintő rendelkezéseinek végrehajtásáról
(2023/2085(INI))

A vélemény előadója: Beata Kempa

PA_NonLeg

JAVASLATOK

Az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság felkéri az Alkotmányügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi javaslatokat:

1. megjegyzi, hogy az Unióban mintegy 50 millió ember tartozik valamely nemzeti vagy nyelvi kisebbséghez; megjegyzi, hogy a Bizottság nem tett jogalkotási lépéseket a „Minority SafePack – egymillió aláírás a sokszínű Európáért” elnevezésű európai polgári kezdeményezésre válaszul, annak ellenére, hogy a Parlament képviselőinek nagy többsége támogatta azt;

2. megjegyzi, hogy a szabad mozgáshoz való jog és annak gyakorlása az uniós polgárság központi eleme; megjegyzi, hogy a schengeni térség létrehozása az európai integrációs folyamat egyik legnagyobb vívmánya, és nagymértékben segíti az Unión belüli szabad mozgást; megjegyzi, hogy 2011. június 9-i következtetéseiben a Tanács megerősítette a Bulgária és Románia schengeni térséghez való csatlakozására vonatkozó értékelési folyamat sikeres lezárását, valamint a két ország technikai felkészültségét;

3. emlékeztet arra, hogy az uniós szerződések szerint az uniós polgárság szorosan kapcsolódik a tagállami állampolgársághoz, és függ is tőle, és hogy ezen állampolgárság megadása az egyes tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik; rámutat arra, hogy az uniós polgárság megszerzésének nincs más módja, mint valamely tagállam állampolgárságának megszerzése;

4. úgy véli, hogy az uniós polgárság magában foglalja a mindannyiunk által osztott, közös európai demokratikus identitást és az ehhez kapcsolódó konkrét jogokat, kötelességeket és szabadságokat, és hogy e jogok gyakorlása erősíti a polgárok Unióval való kapcsolatát;

5. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 20. cikke szerint az uniós polgárság valamely tagállam állampolgárságán alapul; hangsúlyozza e rendszer további alkalmazásának fontosságát, még a Szerződés jövőbeli esetleges felülvizsgálatait követően is;

6. felszólítja az Uniót, hogy a digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló európai nyilatkozatra építve mozdítsa elő a digitális jogok európai chartájának elfogadását, beleértve a digitális polgársághoz fűződő jogokat is;

7. felhívja a Bizottságot, hogy fogadjon el egy olyan új közleményt, amely tisztázza az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelvben[1] foglalt egyes kulcsfogalmakat, hogy a tagállamok számára olyan naprakész iránymutatást nyújtson, amely hozzájárulhat az irányelv nemzeti szintű végrehajtásának javításához, és ezáltal

[1] Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2004.4.30., 77. o.).

az uniós polgárok és családtagjaik javát szolgálja;

8. felszólítja a Bizottságot, hogy haladéktalanul terjesszen elő javaslatot a konzuli védelemről szóló irányelv[2] aktualizálására és javítására, többek között aktívabb szerepet biztosítva az uniós küldöttségeknek az Unión kívül tartózkodó vagy oda utazó alulreprezentált uniós polgárok támogatásában;

9. felhívja a Tanácsot és az Európai Tanácsot, hogy a schengeni térséghez történő csatlakozás technikai kritériumait teljesítő valamennyi ország számára tegyék lehetővé a csatlakozást, hogy ezáltal az uniós polgárok gyakorolhassák a szabad mozgáshoz való jogukat, és erősödhessen bennük az európai identitás érzése;

10. felhívja a Bizottságot, hogy az egyenlő bánásmód biztosítása és a vízumkölcsönösség elvének érvényesítése érdekében aktívan törekedjen kölcsönös vízummegállapodások megkötésére az Unión kívüli országokkal és az érintett tagállamokkal, előmozdítva valamennyi uniós polgár mobilitását és jogait;

11. felhívja a tagállamokat, hogy a lakóhelyük szerinti tagállamban történő nyilvántartásba vételkor haladéktalanul tájékoztassák a mobilis uniós polgárokat az európai és a helyhatósági választásokhoz kapcsolódó választójogukról és a választási eljárásokról, és tegyék lehetővé számukra, hogy haladéktalanul regisztrálják magukat a választói névjegyzékbe;

12. sürgeti a Tanácsot, hogy a Parlament által jóváhagyott állásponttal összhangban mielőbb fogadja el az európai parlamenti választásokon a mobilis uniós polgárok választójogáról szóló tanácsi irányelv[3] és a helyhatósági választásokon a mobilis uniós polgárok választójogáról szóló tanácsi irányelv[4] felülvizsgálatát;

13. hangsúlyozza, hogy az uniós intézményeknek ösztönözniük kellene az uniós polgárságból eredő jogokkal és szabadságokkal kapcsolatos tudatosság, ismeretek és megértés fokozását, és felhívja a figyelmet arra, hogy továbbra is jelentős hiányosságok tapasztalhatók az uniós polgárság gyakorlati alkalmazása terén; úgy véli, hogy az uniós polgárságban rejlő potenciál jobb kihasználása érdekében az Uniónak lépéseket kell tennie az Uniót megalapozó értékek védelmének garantálása érdekében; emlékeztet arra, hogy a kisebbségek, többek között a nemzetiségi és nyelvi kisebbségek védelme az Európai Unió egyik alapvető értéke és egyben fő feladata;

14. felhívja a tagállamokat, hogy maximalizálják valamennyi polgár, köztük a szociálisan kiszolgáltatott csoportok részvételét azáltal, hogy figyelemfelkeltő kampányok révén megerősítik választójogukat, ösztönzik a nyilvános vitákban való részvételüket, és megfelelő, a nemzeti szavazási eljárásaikhoz igazított intézkedéseket hajtanak végre

---

[2] A Tanács (EU) 2015/637 irányelve (2015. április 20.) a harmadik országokban képviselettel nem rendelkező uniós polgárok konzuli védelmét elősegítő koordinációs és együttműködési intézkedésekről és a 95/553/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 106., 2015.4.24., 1. o.).

[3] A Bizottság javaslata az állampolgárságuktól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának az európai parlamenti választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló tanácsi irányelvre (COM(2021)0732).

[4] Javaslat az állampolgárságuktól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának a helyhatósági választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló tanácsi irányelvre (COM(2021)0733).

annak érdekében, hogy megkönnyítsék a marginalizált, kisebbségi vagy kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó és a szavazás során nehézségekkel küzdő személyek szavazását, például azáltal, hogy lehetőséget biztosítanak a szavazóhelyiségek megválasztására és a támogató technológiák, formátumok és technikák alkalmazására; felhívja továbbá a tagállamokat, hogy tegyék lehetővé a fogyatékossággal élő személyek számára, hogy segítséget kérjenek egy választásuk szerinti személytől a szavazás során, és törekedjenek a postai úton történő szavazás lehetőségének biztosítására, valamint a személyes szavazás, a meghatalmazott útján történő szavazás, illetve az elektronikus és online szavazás megkönnyítésére;

15. felhívja a tagállamokat, hogy fogadjanak el intézkedéseket választási folyamataiknak a szélsőségességtől, a dezinformáció terjesztésétől és a külföldi beavatkozástól való mentesítése érdekében;

16. emlékeztet arra, hogy a demokratikus életben való részvételhez való jogot és azt a kötelezettséget, hogy a döntéseket a lehető legnyíltabban és a polgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten kell meghozni, az Európai Unióról szóló Szerződés 10. cikke védi; felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy biztosítsanak elegendő időt a nyilvános konzultációra és az átláthatóságra, és proaktív módon tegyék közzé a nyilvános dokumentumokat;

17. sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy kezdjék újra az 1049/2001/EK rendelet[5] felülvizsgálatáról szóló tárgyalásokat annak biztosítása érdekében, hogy az uniós polgárok teljes mértékben gyakorolhassák a dokumentumokhoz való hozzáférési jogukat, és ellenőrizhessék az uniós intézményeket, szerveket, hivatalokat és ügynökségeket;

18. felszólítja a tagállamokat, hogy teljeskörűen számolják fel a befektetői állampolgársági programokat, valamint minden más olyan, hasonló nemzeti programot, amely az állampolgárság megszerzéséhez vezet, és az uniós polgárság közvetlen vagy közvetett kiárusításával jár, mivel ezek etikai, jogi és gazdasági szempontból kifogásolhatók, természetüknél fogva összeegyeztethetetlenek a lojális együttműködés elvével, aláássák az uniós polgárság fogalmát, és sértik az uniós elveket és értékeket; emlékeztet arra, hogy ezek a programok számos súlyos, az uniós polgárokat veszélyeztető biztonsági kockázatot hordoznak magukban, például a pénzmosásból és a korrupcióból eredő kockázatokat; úgy véli, hogy a pénzügyi befektetés alapján letelepedést biztosító programokra vonatkozó közös normák hiánya szintén biztonsági kockázatot jelenthet, és hozzájárulhat az Unió integritásának aláásásához;

19. elítéli, hogy Unió-szerte továbbra is fennáll a különböző okokon alapuló megkülönböztetés; emlékeztet arra, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikke kimondja, hogy tilos minden, többek között a nem, faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékosság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés; ismételten hangsúlyozza, hogy küzdeni kell a kiszolgáltatott csoportokhoz és kisebbségekhez tartozókkal szembeni megkülönböztetés ellen, és ismételten felszólít

[5] Az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendelete (2001. május 30.) az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről (HL L 145., 2001.5.31., 43. o.).

egy olyan, átfogó uniós védelmi rendszer létrehozására, amely magában foglalja a meglévő nemzetközi jogi eszközöket, és követi az Unióban bevált gyakorlatokat;

20. kéri, hogy az EUMSZ 25. cikke alapján dolgozzanak ki egy olyan uniós polgársági alapokmányt, amely összegyűjti és naprakésszé teszi a meglévő polgársághoz fűződő jogokat, és újakat hoz létre; emlékeztet arra, hogy mind az uniós polgársági alapokmány kidolgozását, mind pedig az említett új jogok aktualizálását a Szerződések keretében kell elvégezni;

21. kéri, hogy az uniós polgársági alapokmányba – a polgársághoz fűződő jogok gyakorlása során biztosítandó egyenlőség további garanciájaként – építsenek be egy horizontális megkülönböztetésmentességi záradékot, amely az EUMSZ 19. cikke alapján a kiszolgáltatott és marginalizált csoportokhoz tartozó személyek számára garantálja az Unión belüli egységes szintű védelmet;

22. felszólítja a Bizottságot, hogy az uniós polgárságról szóló, 2023. évi jelentésében vegye figyelembe ezeket a javaslatokat, és az EUMSZ 25. cikke szerinti eljárást követve tegye meg a végrehajtásukhoz szükséges lépéseket.

INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	28.11.2023
A zárószavazás eredménye	+: 48 –: 9 0: 5
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Annika Bruna, Damien Carême, Clare Daly, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Birgit Sippel, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Daniel Freund, José Gusmão, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Matjaž Nemec, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Kostas Papadakis, Silvia Sardone, Paul Tang, Petar Vitanov, Axel Voss, Tomáš Zdechovský
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk (7) bekezdés)	Mathilde Androuët, Margrete Auken, Traian Băsescu, Tom Berendsen, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Pär Holmgren, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Riho Terras

MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT

Az előadó a következő szervezetektől vagy személyektől kapott észrevételeket a vélemény elkészítése során annak bizottsági ülésen történő elfogadásáig:

Szervezet és/vagy személy
Az előadó kijelenti, hogy nem kapott észrevételeket szervezetektől és személyektől sem.

A fenti felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült.

NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁGBAN

48	+
PPE	Traian Băsescu, Tom Berendsen, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Andrey Kovatchev, Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Nadine Morano, Janina Ochojska, Axel Voss, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemec, Pina Picierno, Birgit Sippel, Paul Tang, Petar Vitanov, Elena Yoncheva
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in ‘t Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Yana Toom
Verts/ALE	Margrete Auken, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Pär Holmgren, Tineke Strik
ECR	Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa

9	-
PPE	Rasa Juknevičienė, Riho Terras
ID	Mathilde Androuët, Annika Bruna, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
The Left	Cornelia Ernst
NI	Kostas Papadakis, Milan Uhrík

5	0
ID	Silvia Sardone, Annalisa Tardino
The Left	Malin Björk, Clare Daly, José Gusmão

Jelmagyarázat:
+ : mellette
- : ellene
0 : tartózkodás